

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060209

DOM
2013-01-24
Stockholm

Mål nr
M 8236-12

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2012-08-31 i mål nr M 5012-11,
se bilaga A

KLAGANDE

1. G B

2. P B

3. Vento Energi AB
Frihamnsallén 8
211 20 Malmö

Ombud för 1-3: Advokaten HA O och jur.kand. E E
Box 739
220 07 Lund

MOTPARTER

1. H B

2. L B

3. K H

4. M S

5. L BB

Dok.Id 1053637

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax
08-561 675 59

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00-15:00

6. J Bl

7. N K

8. E L

9. P L

10. PP L

Ombud för 1-4 och 7-10: L B

11. S B

12. B B

13. E JK

14. M K

15. C Jp

16. D J

17. H S

18. C Å

19. H K

20. K K

21. G J

22. I J

23. M L

24. R S

25. P LL

26. ML L

27. I W

28. L A

Ombud för 13-28: Advokaten L AB

29. Länsstyrelsen i Kronobergs län
351 86 Växjö

SAKEN

Uppförande och drift av gruppstation för vindkraft berörande fastigheterna
A, B, C och D i Växjö kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom fastställer Mark- och miljööverdomstolen Miljöprövningsdelegationens vid Länsstyrelsen i Kronobergs län beslut 2011-11-11 i ärendenummer 551-1192-10.

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Vento Energi AB, Pe B och G B har i första hand yrkat att Mark- och miljööverdomstolen, med ändring av mark- och miljödomstolens dom, ska fastställa Länsstyrelsens beslut. De har i andra hand yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska fastställa Länsstyrelsens beslut med den ändringen att sista stycket i villkor 6 får följande lydelse.

”Avvikelse vid den slutliga placeringen av vindkraftverken upp till 50 meter från koordinaterna tillåts under förutsättning att vindkraftverken inte hamnar närmare störningskänslig bostad samt att det sker i samråd med tillsynsmyndigheten.”

H B, L B, K H, M S, L B,
N K, E L, P L, PP L, E JK,
M K, C J, D J, H S,
C Å, H K, K K, G J, I J,
M L, R S, P LL, ML L,
I W och L A har bestritt ändring.

Länsstyrelsen i Kronobergs län (hädanefters Länsstyrelsen) har medgett ändringsyrkandena.

UTVECKLING AV TALAN I MARK-OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Vento Energi AB, P B och G B har i huvudsak anfört följande till stöd för sina yrkanden. De har åtagit sig att inte överskrida ljudnivån 40 db(A) vid bostäder. Sedan verken har uppförts ska kontrollmätningar utföras. Innehållandet av detta värde har bedömts godtagbart för att förhindra att olägenheter för människors hälsa och miljö uppkommer vid vindkraftsverksamhet. Det har i målet inte framkommit omständigheter som ger anledning att ställa strängare krav än detta värde.

Mark- och miljödomstolen har uttalat att ljudberäkningarna visar att det är en mycket liten marginal till det angivna begränsningsvärdet 40 db(A) vid bostäder i Ekedal, 0,2 db(A) och vid Sjöaryd, 1,1 db(A), trots att beräkningen bygger på nedskruvad effekt. Det finns dock ytterligare möjlighet att skruva ner effekten på vindkraftverken med lägre källjud som följd. De ljudberäkningar som har gjorts är vidare utförda i ett ``worst case scenario'', som beräknar ljudet i det teoretiska fall att vinden blåser från samtliga verk mot samtliga bostäder samtidigt. Detta scenario kan aldrig inträffa i verkligheten, vilket ger ytterligare marginal till begränsningsvärdet.

Kompletterande ljudberäkningar har gjorts för att visa att det finns ytterligare marginal till begränsningsvärdet. Beräkningarna har gjorts för två tänkbara vindkraftverk – Siemens SWT-2,3-101 och RePower MM100. Modellerna får i underlaget representera andra likvärdiga modeller av olika fabrikat på marknaden, eftersom sökanden vid upphandlingen inte vill begränsa sig till dessa två modeller.

Beräkningarna är utförda med den nordiska beräkningsmodellen Nord2000, Delta, av 1719/01, 2002, med förutsättningar enligt Naturvårdsverkets praxis d.v.s konstant medvind för vindhastigheten 8 m/s på 10 meters höjd. Programvaran som använts är SoundPLAN 7. Vidare framgår att Nord2000 räknar noggrannare och tar mer hänsyn till mark, terräng och frekvensfördelning än vad som är fallet för andra beräkningsprogram t.ex. det av Naturvårdsverket godkända programmet WindPro.

Av det åberopade expertutlåtandet framgår också att beräkningarna är utförda med så hög positiv temperaturgradient, dvs. inversion, som är tillåtlig enligt mätmetoden för ljudemission från vindkraft, Elforsk 98:24.

De åberopade beräkningarna visar att man med nedställning av verkens ljudemission genom val av olika reglermetoder för bladvinkel och varvtal kan sänka ljudnivån med flera decibel. Vid maximal nedställning visar beräkningen att det är möjligt att innehålla 37 db(A) för RePower MM100 respektive 38 db(A) för Siemens SWT-2,3-101, vid den bostad som ligger närmast begränsningsvärdet.

Beräkningarna har gjorts utan trädens dämpande verkan, vilket gör att det verkliga värdet ligger under det beräknade värdet för dessa hus. Vidare har tillverkarens garanterade ljudeffektnivåer använts för de två alternativen av vindkraftverk i de utförda beräkningarna. Normalt ska en marginal därutöver finnas inbyggd i dessa data om mist 1 db(A) i enlighet med standarden IEC TS 61400-14.

L B har i huvudsak anfört följande till stöd för sin och sina huvudmäns inställning. Tillståndet har upphävts av mark- och miljödomstolen med hänsyn till osäkerheten i bullerberäkningen. Eventuell felmarginal i beräkningsmodellen ska tillgodoräknas de kringboende. Vindkraftverken har hög störningsgrad. Vid 40 db(A) är störningarna påtagliga. Vindkraftverk uppförs ofta i miljöer med låg bakgrundsnivå. De aktuella vindkraftverken är synnerligen illa lokaliserade. De bullrar för mycket och ska därför inte godkännas.

K H har i huvudsak anfört följande till stöd för sin inställning. Sökandena har vid presentationen av bullermatteutredningen för begränsningsvärdet 40 db(A) inte klargjort att beräkningarna bygger på nedsatt effekt s.k. mode. De har inte presenterat beräkningar där samtliga verk samtidigt körs på full effekt och inte tagit hänsyn till möjlig ljudförstärkning framförallt nattetid med inversion. Om vindkraftverken ska gå med nedsatt effekt påverkar det nyttan av etableringen. Det har heller inte redovisats någon frekvensspektrumanalys där framförallt utredning av skadligt infraljud presenteras och inte heller har det klarlagts var på berörda fastigheter punkten för begränsningsvärdet har satts. Det har inte heller redovisats ett adekvat uppföljningsprogram. Påståendet att flertalet fastigheter inte är omslutna av skog med ljudförstärkande potential är felaktigt.

H B har i huvudsak anfört att det inte visats att begränsningsvärdet 40 db kan innehållas, att hans vägservitut inte beaktats och att vindkraftsetableringar till havs är att föredra.

E JK m.fl. (motparterna 13-28) har anfört att mark- och miljödomstolens bedömning är riktig.

Länsstyrelsen har i huvudsak instämt i vad klagandena anfört.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Klagandena har i Mark- och miljööverdomstolen kompletterat bullerutredningen med bland annat ytterligare beräkningar. Även L B m.fl. har åberopat en kompletterande bullerutredning.

Den fråga som Mark- och miljööverdomstolen i första hand har att pröva är om den av sökandena åberopade bullerutredningen är tillräcklig och om tillstånd till den sökta vindkraftsetableringen nu kan medges eller om målet, som mark- och miljödomstolen funnit, ska återförvisas till miljöprövningsdelegationen för fortsatt handläggning.

Klagandena åtog sig i ansökan att inte överskrida den ekvivalenta ljudnivån 40 dB(A) utomhus vid bostäder. Miljöprövningsdelegationen uppställde i det lämnade tillståndet ett bullervillkor med detta begränsningsvärde och föreskrev också hur bullernivån skulle kontrolleras. Villkoret överensstämmer med praxis i fråga om vindkraftsetableringar och har bedömts tillräckligt för att säkerställa att olägenheter för människors hälsa och miljön inte uppkommer till följd av buller från vindkraftverk. Villkoret innebär att verksamheten får bedrivas endast om begränsningsvärdet innehålls vid faktisk drift. Utifrån gjorda bullerberäkningar och redovisningen av hur bullernivåerna kan regleras står det klart att det finns faktiska och tekniska möjligheter att efterleva det uppställda villkoret. Det saknas skäl att i förevarande fall uppställa strängare krav än det i praxis vedertagna begränsningsvärdet. Någon marginal till detta värde – i praktiken innebärande ett strängare begränsningsvärde – erfordras inte.

Mark – och miljööverdomstolen har bl.a. i två domar den 27 april 2012 i målen M 7022-11 (där mark- och miljödomstolen hade förbjudit ett av två anmälda vindkraftsverk) och M 8512-11 (där mark- och miljödomstolen hade lämnat tillstånd till endast två av de tre vindkraftverk som omfattades av ansökan) intagit samma ståndpunkt.

Mark- och miljööverdomstolen delar underinstansernas bedömning att det inte finns hinder i övrigt mot att tillstånd medges i enlighet med miljöprövningsdelegationens beslut. Mark- och miljödomstolens dom ska därför ändras och miljöprövningsdelegationens beslut fastställas.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Ulla Bergendal, Peder Munck, referent, och Eywor Helmenius samt tekniska rådet Mikael Schultz. Domen är enhällig. Föredragande har varit Kristina Börjevik Kovaniemi.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2012-08-31
meddelad i
Växjö

Mål nr M 5012-11

KLAGANDE

1. H B

2. K H

3. M S

4. L B

5. J B

6. N K

7. E L

8. P L

9. PP L

10. S B

11. B B

Ombud för klagande 8 – 11:
L B

Dok.Id 214543

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: MMD.vaxjo@dom.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-12:00 13:00-16:30

12. E JK

13. M K

14. C J

15. D J

16. H S

17. C Å

18. H K

19. K K

20. G J

21. I J

22. M L

23. R S

24. P LL

25. ML L

26. I W

27. L A

Ombud för klagande 12 – 27:
advokat L AB

28. Föreningen Livsluft Lysteryd
Ombud: L B

MOTPART

1. G B

2. P B

3. Vento Energi AB (556702-7338), tidigare m firma HS Kraft AB
Södergatan 15
211 34 Malmö

Ombud för motpart 1-3
P W

4. Länsstyrelsen i Kronobergs län
351 86 Växjö

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Kronobergs Län, Miljöprövningsdelegationens beslut 2011-11-11 i ärende nr 551-1192-10, se bilaga 1

SAKEN

Uppförande och drift av gruppstation för vindkraft berörande fastigheterna A, B, C och D Växjö kommun

BESLUT

Mark- och miljödomstolen beslutar att avvisa överklagandet från Föreningen Livsluft Lysteryd.

Mark- och miljödomstolen upphäver det överklagade beslutet och återvisar ärendet till Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Kronobergs län för fortsatt handläggning.

BAKGRUND

Miljöprövningsdelegationen för Kronobergs län har genom beslut av den 11 november 2011 beviljat tillstånd enligt 9 kap 6 § miljöbalken till HS Kraft AB, P B och G B för uppförande och drift av elva vindkraftverk belägna på fastigheterna A, B, C och D i Växjö kommun. Detta beslut har nu överklagats till mark- och miljödomstolen av H B, K H, M S, L B, J B, N K, E L, P L, PP L, S B, B B, E JK, M K, C J, D J, H S, C Å, H K, K K, G J, I J, M L, R S, P LL, ML Li, I W, L A samt Föreningen Livsluft Lysteryd.

YRKANDEN M.M.

Samtliga klaganden har yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva det överklagade beslutet.

H B har till stöd för sin talan bland annat anfört följande. Samrådet som föregått det i målet aktuella beslutet har inte varit korrekt. Under samrådet har det rests ett antal frågor som aldrig besvarats från verksamhetsutövarens eller länsstyrelsens sida.

Etableringen av vindkraftverken kommer att medföra ökade transporter av tunga fordon förbi den fastighet som H B äger. Transporter till och från hans fastighet kommer att försvåras av dessa transporter.

Den i målet aktuella etableringen utgör ett hot mot det fågelliv som finns i naturreservatet Ekekärret. På hösten samlas där 30 – 50 ormvråkar för att flyga söderut. Området är vidare tyst vilket kommer att gå förlorat med den i målet aktuella etableringen.

Landskapsbilden i området kommer att förstöras med de elva vindkraftverken. Enligt ansökan ska vindkraftverken stå i ett skogsbeklätt område. Detta är inte riktigt. Det finns inte mycket skog kvar och det som finns kvar kommer snart att fällas.

Verksamhetsutövaren kommer inte, trots vad denne angivit i sin ansökan, att innehålla den föreskrivna bullerbegränsningen om ekvivalent ljudnivå om 40 dB(A).

K H har till stöd för sin talan bland annat anfört följande. De bullerberäkningar som ligger till grund för den i målet aktuella etableringen saknar säkerhetsmarginal och är ofullständiga. För att få en rättvisande bild av bullret från vindkraftverken krävs en bullerberäkning som utgår från att samtliga verk körs med full effekt och som redovisar ett frekvensspektrum för det buller, som vindkraftverken ger upphov till.

HS Kraft har i sin ansökan inte angivit vilken typ och vilken storlek de planerade vindkraftverken kommer att ha. Detta gör att den bullermatta som beräknats inte kan gälla då storleken och höjden på verken påverkar ljudimmissionen påtagligt. Höga vindkraftverk ger en mycket vidare bullermatta relativt sett vilket inte använd formel för beräkning av buller tar hänsyn till.

Bullerberäkningarna saknar den osäkerhetsmarginal, som måste finnas enligt en dom från Miljööverdomstolen av den 24 februari 2012 i mål M 7022-11. Om man vid beräkningarna tar hänsyn till behovet av en säkerhetsmarginal kommer bland annat K Hs fastighet att falla inom ramen för otillåtet buller.

M S har till stöd för sin talan bland annat anfört följande. Miljöprövningsdelegationen har fattat sitt beslut på en undermålig och ofullständig naturvärdesinventering.

Den naturvärdesinventering som ligger till grund för det överklagade tillståndet har inte utförts i tillräcklig omfattning eller vid rätt tid på året för att inventera bestånden av flyttfåglar samt spel- och häckningsplatser för bland annat nattskärar, orre och tjäder. Inventeringen av nattskärar, som är en rödlistad art, har utförts under två

kvällar/nätter och vad avser orre och tjäder har fortfarande ingen inventering utförts med avseende på spelplatsernas antal, lokalisering och storlek.

I det överklagade beslutet har inte rekommenderade buffertzoner runt spelplatser för nattskärra och orre respekterats.

K H P L, P P L, L B, H B,

N K, E L, M S, S B

och B B har till stöd för sin talan bland annat anfört följande. De har själva bekostat en egen buller- och skuggutredning. Resultatet från denna visar klart att flera bostäder drabbas av buller. Den omständigheten att deras utredning visar på ett annat resultat än utredningen i miljökonsekvensbeskrivningen beror på att vindkraftverken enligt utredning i miljökonsekvensbeskrivningen körs med nedskruvad effekt. Detta är inte acceptabelt då alla verk ska köras med Mod 0 vid en beräkning/mätning.

Vindkraftverk med beteckningen 01, 02 och 04 kommer att ges en sådan placering att de medför oacceptabla skuggeffekter för fyra bostäder. I värsta fall skulle fastigheten F komma utsättas för 78,8 skuggtimmar.

Infrastruktur och placering av vindkraftverken är ännu inte med exakthet fastlagd, inte heller kabeldragningarna. Den exakta placeringen av vindkraftverken måste finnas före ett tillstånd beviljas. De klagande ifrågasätter därför den del av det överklagade beslutet som medger att vindkraftverkens placering kan förändras med 50 meter från i beslutet angivna koordinater.

Etableringen av den i målet aktuella vindkraftanläggningen kommer att medföra kraftiga ingrepp i naturen i form av vägutbyggnad och ökad trafik. Från verksamhetsutövarens sida har gjorts gällande att endast 2 – 3 km nyanlagd väg krävdes. Detta stämmer inte, då det i realiteten kommer att breddas och byggas vägar i en omfattning som motsvarar 1,4 mil. Särskilt fastigheten E kommer att påverkas negativt av detta.

Känsliga naturvärden finns i området. En sammanhängande våtmark av naturklass 2 från Björkösjö via Ekekärret, Skruvamossen till en nyckelbiotop blir på två ställen brutalt avbruten. Sumpskogar är känsliga och Naturvårdsverket anger att hänsyn måste tas genom att helt undvika dem vid anläggning av vägar och byggnader. Miljöprövningsdelegationen har vid sin prövning inte tagit hänsyn till Naturvårdsverkets rekommendation utan meddelat ett tillstånd som innebär att vägar och anläggningar tillåts i ett känsligt område med sumpskog. Hänsyn har heller inte tagits till att området är ugglefyllt och att de stora hönsfåglarna spelar och har revir i området. Dessutom har miljöprövningsdelegationens beslut grundats på en inventering av viltfågel som inte är korrekt utförd.

N K och E L har för egen del anfört bland annat följande.

Deras yttranden finns inte omnämnda i den samrådsredogörelse som legat till grund för det i målet aktuella tillståndsbeslutet. De anser sig vara sakägare då vindkraftverken kommer att påverka deras närmiljö och den landskapsbild som omger deras fastighet.

Utredningen beträffande alternativ lokalisering av vindkraftverken är bristfällig. En djupare utredning avseende denna fråga måste göras.

E JK, M K, C J, D J,
H S, C Å, H K, K K, G J,
I J, M L, R S, P LL,
ML L, I W, L A har

bland annat anfört följande. Vindkraftsetableringar bör enligt Växjö kommuns vindbruksplan lokaliseras till områden som redan utsatts för någon typ av påverkan till exempel i anslutning till större vägar, kraftledningar och verksamhetsområden. Detta stämmer inte alls överens med miljön i Attsjö och Lysteryd, som är helt opåverkad av de i vindbruksplanen redovisade faktorerna.

Det är av största vikt att det i målet aktuella området bibehåller sin karaktär vad gäller flora och fauna. Många arter av ugglor, som sparvuggla, kattuggla, hornuggla och pärluggla har ett av sina starkaste fästen i området. Det finns också gott om

tjäder, orre, och järpe. Trana, sångsvan, grönbena, skogssnäppa, och enkelbeckasin häckar i området. I omgivningarna finns dessutom fiskgjuse, ormvråk, kungsörn, lärkfalk, morkulla, nattskär, trädlärka, gök, göktyta, dubbeltrast, stor korsnäbb med flera arter.

Ett större våtmarksområde sträcker sig från Lysteryd och hela vägen upp till Attsjö. Området är inventerat och har naturvärden värda att bevara. Enligt Naturvårdsverket ska vindkraftverk och nyetablerade vägar inte placeras i närheten av så kallade sumpskogar, eftersom detta leder till omfattande ingrepp i naturen.

G B, P B, HS Kraft AB och Länsstyrelsen i Kronobergs län

har motsatt sig bifall till överklagandena.

G B, P B och HS Kraft AB har till stöd för sin inställning åberopat vad de anfört i ansökan med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning och övrigt underlag som de redovisat för miljöprövningsdelegationen.

Länsstyrelsen har till stöd för sin inställning i huvudsak anfört att vad de klagande anfört föranleder ingen förändring då deras invändningar utretts inom ramen för miljöprövningsdelegationens prövning och att med stöd av det underlag delegationen har prövat föreligger inte grund för att upphäva det överklagade beslutet.

SKÄL FÖR BESLUTET

Föreningen Livsluft Lysteryds överklagande

Enligt 16 kap 13 § miljöbalken kan ett beslut överklagas av en ideell förening som

1. har till huvudsakligt ändamål att tillvarata naturskydds- eller miljöskyddsintressen
2. inte är vinstdrivande
3. har bedrivit verksamhet i Sverige under minst tre år, och
4. har minst 100 medlemmar eller på annat sätt visar att verksamheten har allmänhetens stöd.

Av de handlingar som föreligger i målet framgår att föreningen har antagit stadgar och valt en interimsstyrelse den 22 januari 2011 samt att föreningen har femton medlemmar. Då erforderliga åtgärder för föreningens bildande har vidtagits så sent som den 22 januari 2011, kan denna inte ha bedrivit verksamhet under minst tre år i Sverige. Antalet medlemmar i föreningen uppgår inte till 100. Domstolen menar vidare att det av handlingarna i målet framgår att föreningen i första hand företräder en mindre krets av fastighetsägare, och att den inte företräder en bredare allmänhet. Mot denna bakgrund finner mark- och miljödomstolen att Föreningen Livsluft Lysteryd inte uppfyller kraven enligt 16 kap 13 § punkterna 3 och 4 miljöbalken och att föreningen således inte är berättigad att överklaga det i målet aktuella beslutet. Föreningen Livsluft Lysteryds överklagande avvisas därför av domstolen.

L H och L BB

L B har uppgivit sig företräda även en I H och en L BB.

Förelagd att styrka sin behörighet att föra dessas talan har L B

åberopat en i målet ingiven handling. Enligt denna handling deltog I H och LBB i ett medlemsmöte den 22 januari 2011, där det beslutades att Föreningen Livsluft Lysteryd och dess medlemmar skulle företrädas av L B.

Denna handling är inte undertecknad eller direkt upprättad av I H eller L BB, vilka enligt handlingen inte heller deltog i det däri nämnda mötet. Någon fullmakt har inte företetts. Någon annan av I H och L BB underskriven eller upprättad handling som ger uttryck för någon avsikt att föra talan föreligger inte i målet. På grund av det sålunda antecknade prövar domstolen inte något överklagande från deras sida.

Sakprövning

Processfrågor

Det har från de klagandes sida anförts att handläggningen som föregått det i målet överklagade tillståndet varit behäftad med felaktigheter, främst i fråga om det samråd som föregått beslutet om tillstånd. Mark- och miljödomstolen menar att de klagande i denna del inte anfört några omständigheter som medför att beslutet skall upphävas på sådan grund.

Naturvärden

Den av HS Kraft AB framtagna miljökonsekvensbeskrivningen innehåller inventering av växt- och djurbestånden i området samt en bedömning av vindkraftsetableringens effekter på dessa bestånd. Därutöver har miljöprövningsdelegationen i det överklagade beslutet redovisat vilka risker som kan bedömas föreligga för nattskärren med anledning av vindkraftsetableringen i målet. Utifrån detta underlag gör domstolen bedömningen att konsekvenserna för växt- och djurlivet i området blir så små att den i målet aktuella vindkraftsetableringen kan anses vara tillåtlig. Domstolen har vid denna bedömning tagit särskild hänsyn till att några rödlistade arter inte torde förekomma i någon betydande omfattning, då det aktuella området redan är starkt präglad av skogsbruk samt att risken för störningar på fågellivet får bedömas vara låg med hänsyn till uppträdande och rörelsemönster hos de fågelarter som kan bedömas vara typiska i den typen av landskap som nu är aktuellt. Vad gäller övriga naturvärden i området kan domstolen inte finna att de skulle vara sådana att en etablering av vindkraftverk i enlighet med bolagets ansökan skulle vara oförenlig med dessa, särskilt mot bakgrund av att vindkraftverken är lokaliserade till ett område som i kommunens vindbruksplan pekats ut som lämpligt för vindkraftsetablering.

Buller

I målet har de redovisade beräkningsresultaten för buller ifrågasatts. Mark- och miljödomstolen gör följande överväganden.

De bullerberäkningar som finns redovisade i målet är gjorda utifrån de i ansökan angivna, koordinatsatta placeringarna av verken. Beräkningarna visar att det då är en mycket liten marginal till det angivna begränsningsvärdet 40 dB(A) vid bostäder i Ekedal, 0,2 dB(A) och vid Sjöaryd, 1,1 dB(A), trots att beräkningen bygger på nedskruvad effekt (1-2 steg). Tillståndet medger också, enligt villkor 6, att verken kan flyttas upp till 50 meter närmare bostäderna än varifrån beräkningarna gjorts, om tillsynsmyndigheten godkänner det. Marginalen krymper då ytterligare. Några beräkningar av konsekvenserna på buller vid bostäder om verken flyttas närmare bostäder finns inte i målet.

Överslagsmässigt utifrån bullrets avståndsberoende kan dock bedömas att om ett av de närmast belägna verken flyttas närmare bostad så tangeras begränsningsvärdet 40 dB(A) och om flera av verken skulle flyttas 50 meter närmare en närbelägen bostad så riskerar begränsningsvärdet 40 dB(A) att inte kunna innehållas, även om beräkningsosäkerheter inte beaktas. Det kan därför ifrågasättas om vindkraftverken verkligen kan flyttas närmare bostäder än vad angivna koordinater anger.

Utgångspunkt för domstolens fortsatta bedömning tas i Mark- och miljööverdomstolens dom 2012-02-24 i mål M 7022. Däri fastslås, att begränsningsvärdet 40 dB(A) för buller vid bostäder normalt skall anses godtagbart för vindkraftverk. Såvitt kan utläsas av domskälen är det krav som skall ställas på verksamhetsutövaren att han skall kunna visa, att han har möjlighet att innehålla detta krav. I det fall som avgjordes genom Mark- och miljödomstolens dom hade sökanden dels åberopat flera ljudberäkningar, utförda i två olika beräkningsmodeller och med utgångspunkt i drift i olika s.k. moder, representerande olika nivåer på garanterade källjud, dels redogjort för ett antal ytterligare möjligheter – utöver ändring av mode – som i det fallet stod verksamhetsutövare till buds för att vid behov reducera ljudnivåerna. Mark- och miljööverdomstolen fann dels att det i fallet i fråga inte fanns anledning att ställa strängare krav än att ljudnivån 40 dB(A) vid bostäder skulle innehållas samt att verksamhetsutövaren visat sig ha faktiska och tekniska förutsättningar att uppfylla detta krav.

I förevarande fall finns det däremot skäl att ifrågasätta om verksamhetsutövaren har visat sig kunna innehålla begränsningsvärde 40 dB(A) vid bostäder.

Vad först gäller beräkningsförutsättningarna skall beaktas, att verken och de närmast belägna fastigheterna är belägna i något kuperad skogsterräng. Det är bekant, att de gängse beräkningsmodellerna inte tar hänsyn till att ljudförstärkning i förhållande till beräknade värden kan uppträda i skogsterräng (M A. Ljudemission och ljudutbredning för vindkraftverk i skogsterräng. Stockholm: Elforsk, 2009. 09:22) och att ytterligare beräkningsosäkerheter kan förekomma till följd av bl.a. inversion nattetid (Naturvårdsverket/Vindval rapport nr 6497, maj 2012, ”Vindkraftens påverkan på människors intressen.”). Även de svårigheter som kan

finnas när det gäller att genom immissionsmätningar belägga villkorsefterlevnaden talar för att säkerhetsmarginaler bör tillämpas.

I förevarande fall är inte visat att använd beräkningsmodell tar hänsyn till dessa förhållanden. Om den inte gör det bör en säkerhetsmarginal beaktas vid valet av lokalisering, och som, enligt mark- och miljödomstolens mening, bör uppgå till åtminstone ett par dB(A)-enheter, för att ett begränsningsvärde på 40 dB(A) med säkerhet kan innehållas.

Vidare saknas utredning om vilka möjligheter till ljudreducering under drift som står till buds i förevarande fall. Det saknas uppgift om vilka verk som avses användas och därmed också om huruvida driften kan ske i olika moder och vad detta kan medföra i ljudhänseende. Inte heller framkommer något om vilka övriga ljudreducerande åtgärder som eventuellt kan vidtas. Därmed saknas även underlag för att bedöma huruvida sådana åtgärder kan sättas in vid behov och i så fall med vilken framförhållning eller om de måste och i så fall kan sättas in permanent. Att behov av sådana tillfälliga åtgärder kan förekomma vid nattetid förekommande inversion framgår av utredningar för vilka redogörs i Naturvårdsverkets ovannämnda rapport.

Slutligen har Miljöprövningsdelegationen medgivit att verken placeras med viss maximal avvikelse från de i ansökan angivna koordinaterna. Ett sådant medgivande kan naturligtvis i vissa fall vara lämpligt, men i förevarande fall kan redan utifrån den befintliga utredningen och ovannämnda överslagsberäkningar befaras att begränsningsvärdet 40 dB(A) vid närmaste bostäder kan komma att överskridas, i vart fall om flera av verken vardera flyttas till en plats 50 m närmare respektive bostad än den plats som anges av använda koordinater. Inför bestämmandet av den exakta placeringen av vindkraftverken ska HS Kraft AB enligt villkor 2 i det överklagade beslutet till tillsynsmyndigheten ge in nya beräkningsunderlag som visar att bullerbegränsningen om 40 dB(A) innehålls. Om en marginal i fråga om placeringen ska kunna medges, måste det redan vid tillståndsgivningen tillfredsställande visas, att ett utnyttjande av dessa marginaler inte äventyrar möjligheterna att innehålla föreskrivet begränsningsvärde.

Mark- och miljödomstolen kan således inte finna att verksamhetsutövaren i förevarande fall visat sig ha faktiska och tekniska möjligheter att innehålla gränsvärdet 40 dB(A) vid närmaste bostäder. Emellertid är de brister som utredningen innehåller sådana, att det inte kan uteslutas att denne efter vissa kompletteringar skulle kunna visa sig ha sådana möjligheter. Ansökan bör därför inte ogillas, utan målet bör, med hänvisning till instansordningsprincipen, återförvisas till miljöprövningsdelegationen för fortsatt handläggning.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 21 september 2012.

Carl Göran Heden

Bruno Bjärnberg

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Carl Göran Heden, ordförande, och tekniska rådet Bruno Bjärnberg samt de särskilda ledamöterna Curt Henriksson och Bo Selmer. Föredragande har varit beredningsjuristen Lars Svensson.